

Vanemate roll eestikeelsele haridusele üleminekul

Diana Vender (TÜ)

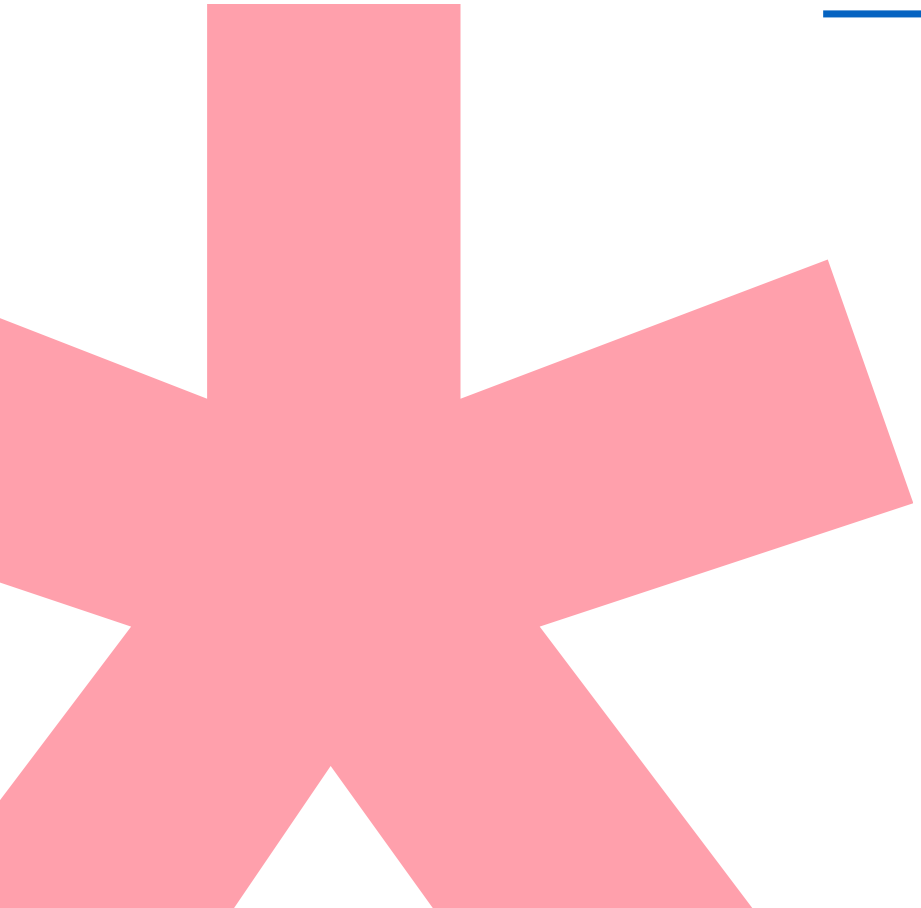
20.11.2025

*Klaas-Lang, Birute; Praakli, Kristiina; Vender, Diana
(2024). Eestikeelsele haridusele üleminek Tartu linnas.
Mitte-eesti kodukeelega lastevanemate keelehoiakute
uuring ja tegevussoovitused.*

[https://www.tartu.ee/et/eestikeelsele-haridusele-
uleminek](https://www.tartu.ee/et/eestikeelsele-haridusele-uleminek)

Teadus ja rakendusprojekti eesmärk

Uurida vene dominantkeelega lapsevanemate hoiakuid eestikeelsele haridusele ülemineku eel.

Seirata ja toetada eestikeelsele haridusele ülemineku protsessi.

Katsetada kaasava keelepoliitika võimalusi toetava fooni loomisel üleminekuprotsessis.

Töötada välja soovitused (omavalitsusele, haridusasutustele) eestikeelsele haridusele ülemineku toetamiseks.

1. sept 2022 – 31. dets 2023, koostöös Tartu linnaga
2. 2025 sügis kordusuuring koostöös Teaduste Akadeemiaga

Uurimisküsimused ja meetod

UURIMISKÜSIMUSED:

1. **Milliseid positiivseid aspekte** toovad lapsevanemad välja eestikeelsele õppele üleminekul?
2. **Milliseid väljakutseid ja murekohti** tõstatavad lapsevanemad eestikeelsele õppele üleminekul?
3. **Milliseid lahendusi/ettepanekuid** lapsevanemad esitavad?

UURIMISMEETOD:

Kvantitatiivne (küsitlus) ja kvalitatiivne lähenemine (aruteluõhtud, intervjuueerimine; tekstilised andmed: osalusvaatlus, intervjuud; kooskõlastatud Tartu ülikooli eetikakomiteega)

Kaasav keele- ja hariduspoliitika

Poliitikakujundamises kaasaráákimine nendega, keda need otsused enim mõjutavad, st **lastevanemate kaasamine otsustusprotsessi**

Kasvatada lastevanemate keeleteadlikkust, vähendada hirme, saada toetust eestikeelsele õppele

Kohaliku omavalitsuse tasandil kaasaráákimine; hariduspoliitika kujundamine (soovitused, sekkumised)

Osalemisvormid:

- üldkoosolek, hoolekogu, lastevanemate koosolekud
- aruteluõhtud lastevanematega (vene keeles)

Naiskond: prof Birute Klaas-Lang, kaasprof Kristiina Praakli, nooremteadur Diana Vender, magistrant Alina Schmidt

Miks vanemate keelehoiakute uurimine* on oluline?

Kui vanema suhtumine keelde ja selle väärtusesse on positiivne, on ka lapse hoiak pigem positiivne (Anderson 1967: 12; Smith 1971; Getie 2020).

Mida rohkem on vanemad huvitatud oma laste keeleõppest, seda paremad on lapse tulemused (Phillips jt 1998; Kocaman, Kocaman 2015; Zhou jt 2019).

Aktiivses rollis vanemad julgustavad ja toetavad oma laste teise keele õpet, pakkudes võimalusi keele kasutamiseks ka väljaspool kooli. Passiivses rollis vanemad ei toeta oma laste teise keele õpet ega näe selleks ka vajadust (Xu 1999; Asgari 2010; Zhou jt 2019).

Isegi kui vanemad ei oska anda keeleabi, on nende **toetav ja julgustav suhtumine väga vajalik** (Xu 1999; Baker 2005: 51–54; Asgari 2010; Punar, Karatepe 2019).

<https://opleht.ee/2024/04/vanemate-roll-eestikeelsele-oppele-uleminikul-on-suur/>

Venekeelsete lastevanemate hoiakud õppekeele vahetumise osas

Tartu venekeelsete lastevanemate uuring 2023.a alguses näitas, et 38% vanematest ei ole või pigem ei ole rahul eestikeelsele õppele üleminekuga (BUI 2023: 11).

2024.a jätku-uuring näitas, et 42% koolilaste ja 37% lasteaialaste vanematest ei ole või pigem ei ole eestikeelsele õppele üleminekuga rahul (BUI 2024: 14)

2024 – Riigikantselei tellimusel [Turu-uuringud](#);

50% muust rahvusest elanikest vastu, avaldati 8.04.2024

Tulemused

Ülemineku positiivsed aspektid

riigikeele oskus on vajalik;

- paraneb eesti keele oskus;
- paremad töö- ja karjääriväljavaated;
- eesti- ja venekeelsete õpilaste üldhariduse omandamine ühises kooliruumis;

Küsimused ja murekohad

- **Keelelise segregatsiooni jätkumine**
 - Eesti- ja venekeelsed (lapsed) ei puutu omavahel kokku.
- **Etnilise identiteedi ohustatus**
- **Keeleõppe motivatsioon, ebaselged tulevikuplaanid**
- **Akadeemilise taseme langus**
 - Keskmis keel, mitte ainesisu.
- **Õpikoormuse märgatav kasv; vanematele lisakoormus**
 - Ainesisu omandamise aeglustumine
- **Ebaselgus; kool pole üleminekuks valmis, sh eesti kool pole valmis**
 - Individuaalsed vajadused, tugiõpe, õpetajate keeleoskus
- **Õpetajate töökvaliteedi langus**
 - Erialase pädevuse asemel keskmis eesti keele valdamine
- **Turvatu tunne ohus**
 - Kuidas suhtleb lapsevanem vene keelt mitte oskava töötajaga?

Vanemate pakutud lahendused

Avatud tunnid

Vanem näeb, kuidas toimub õppetöö teises keeles

Õpetajapoolne tugi

Konsultatsioonid, õpiabi

Pikapäevarühm, kogupäevakool

Kooli-kodu koostöö

Struktureeritud eesmärgistatud suhtlus, sh ka aineõpetajatega

Individaalsete vajaduste märkamine ja arvestamine

Arenguveestluste olulisus

Kirjalik tagasiside

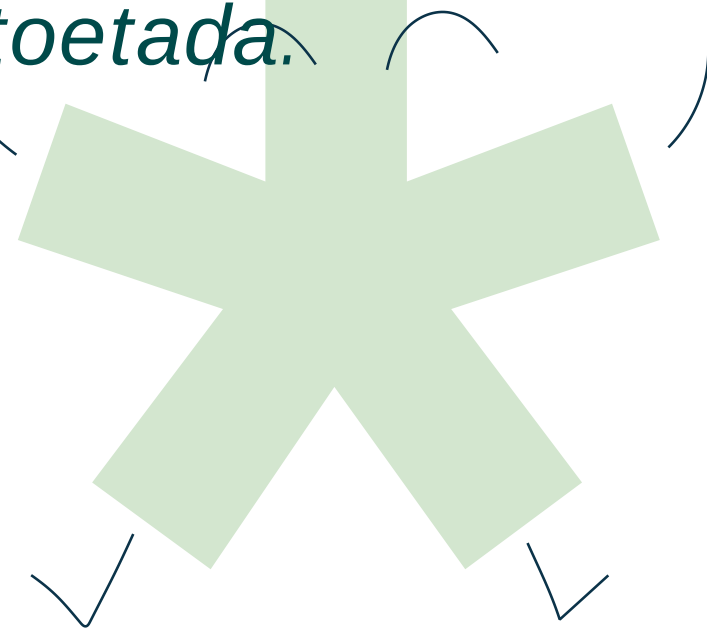
1-2 nädala kokkuvõttev tagasiside klassi kohta

МОЙ РЕБЕНОК УЧИТСЯ НА ЭСТОНСКОМ ЯЗЫКЕ

MINU LAPS ÕPIB EESTI KEELES

Teatmik toetab eesti keeles õppivate laste muukeelseid vanemaid.

Raamatu peamine eesmärk on tutvustada vanematele arusaadavalt ja lihtsalt, mis on mitmekeelsus, mil viisil laps keeli omandab, kuidas toimub teises keeles õpe ning mismoodi saaksid vanemad kõige paremini eesti keeles õppivat last toetada.

*Kui vanemad kogevad segadust, ärevust
ja ebaselgust, ei ole see kriitika õpetaja
vastu. See on nende viis murest märku
anda ja abi küsida.*

- Anderson, Andres 1967. Multilingualism and attitudes an explorative descriptive study among secondary school students in Ethiopia and Tanzania. University of Upsala.
- Asgari, Azadeh 2010. The influence of informal language learning environment (parents and home environment) on the vocabulary learning strategies. – English Language and Literature Studies, 1(1).
- Baker, Colin 2005. Kakskeelne laps. Kakskeelsuse käsiraamat lapsevanematele ja õpetajatele. XXI sajandi kool. Haridus- ja Teadusministeerium. Tartu.
- BUI 2023= Kivistik, Kats; Jurkov, Kirill; Aavik, Anna-Liisa; Kaldur, Kristjan; Khrapunenko, Mariia 2023. Eestikeelsele haridusele üleminek Tartu linnas. Tartu: Balti Uuringute Instituut.
- BUI 2024= Kivistik, K., Jurkov, K., Aavik, A.-L., Pertšjonok, A. (2024) Eestikeelsele haridusele üleminek Tartu linnas. Tartu: Balti Uuringute Instituut.
- Getie, Addisu Sewbihon 2020. Factors affecting the attitudes of students towards learning English as a foreign language. – Cogent Education, 7: 1738184.
- Punar, Özcelik Nermin; Karatepe, Çigdem 2019. Attitudes of parents towards their children's culture learning in an EFL setting. – Journal of Foreign Language Education and Technology, 4(2).
- Xu, Hong 1999. Young Chinese ESL children's home literacy experiences. – Reading Horizons, 40(1), 47–64.
- Zhou, Qi; Dufrene, Brad; Mercer, Sterett; Olmi, Joe; Tingstom, Daniel 2019. Parent-implemented reading interventions within a response to intervention framework. – Psychology in the Schools, 56(7): 1139–1156.

Aitäh!

